

Sygn. akt III KK 60/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Edward Matwijów (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puzkarski

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zbigniewa Siejbika

w sprawie M. N.

skazanego z art. 280 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 grudnia 2012 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 23 maja 2011 r., sygn. akt XIII Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w T.

z dnia 7 grudnia 2010 r., sygn. akt II K [...]

uchyla zaskarżony wyrok, a także utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w T. z dnia 7 grudnia 2010 r. i sprawę przekazuje Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w T., wyrokiem z dnia 7 grudnia 2010 r., sygn. akt: II K [...] uznał M. M. N. za winnego tego, że w dniu 2 sierpnia 2010 r. w T. po uprzednim użyciu przemocy wobec A. B. poprzez odepchnięcie go od przednich drzwi

od strony kierowcy pojazdu dokonał zaboru w celu przywłaszczenia samochodu marki M. [...] o nr. Rej. [...] o wartości 30.000 zł oraz znajdującego się w jego wnętrzu mienia w postaci telefonów komórkowych marki N. [...] i N. [...], okularów słonecznych, lewarka, gaśnicy i klucza o łącznej wartości 1000 zł na szkodę A. B. tj. popełnienia przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. i za ten czyn skazał go na karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości stu stawek dziennych po 10 zł każda.

Na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności Sąd zaliczył oskarżonemu okres tymczasowego aresztowania.

Ponadto orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa równowartości korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa przez oskarżonego w kwocie 3000 zł oraz środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody w całości przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 9810 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone przez oskarżonego osobistą apelacją, w której podniósł on rażącą surowość wymierzonej mu kary pozbawienia wolności wskutek jej izolacyjnego charakteru.

Sąd Okręgowy w G., XIII Wydział Karny wyrokiem z dnia 23 maja 2011 r., sygn. akt XIII Ka [...] utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Kasację w tej sprawie wniosła obrońca oskarżonego M. N., zarzucając „rażące naruszenie przepisów prawa karnego procesowego mogące mieć istotny wpływ na jego treść, a mianowicie art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 3 lit.b Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i podstawowych wolności, a mianowicie prowadzenie sprawy przed Sądem I i II instancji pod nieobecność adwokata z urzędu, który został oskarżonemu przydzielony zarządzeniem Prezesa Sądu z dnia 18 listopada 2010 r. sygn. II Kp [...], Ds. [...] i do zakończenia postępowania odwoławczego oskarżonemu nie zostało doręczone zarządzenie o zwolnieniu tego adwokata z obrony z urzędu w przedmiotowej sprawie, co w kontekście znajdującego się w aktach postępowania na k.135 dokumentu wskazującego na obniżony stopień sprawności intelektualnej oskarżonego, w sposób rażący pozbawiło go zagwarantowanego mu art. 6 ust. 3 lit.b Europejskiej Konwencji Praw Człowieka prawa do obrony i mogło doprowadzić do rażącej niewspółmierności kary”.

Podnosząc ten zarzut obrońca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 23 maja 2011 r., sygn. XIII Ka [...] oraz utrzymanego nim

w mocy wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 7 grudnia 2010 r., sygn. akt II K [...] i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej wniosł o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę oskarżonego M. N. zasługuje na uwzględnienie, jednakże nie wszystkie argumenty podniesione w kasacji okazały się trafne.

Już na wstępie stwierdzić należy, że w sprawie nie zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza wymieniona w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., z powodu rażącego naruszenia przepisu art. 79 § 3 k.p.k., a mianowicie nie zawiadomienia o terminie i rozpoznania przedmiotowej sprawy pod nieobecność obrońcy przez Sądy obu instancji.

Z akt sprawy wynika, iż M. N. z uwagi na stwierdzone mankamenty zdrowia psychicznego, przez wojskową komisję lekarską został uznany za niezdolnego do służby wojskowej. Okoliczność ta była powodem, iż prokurator postanowieniem z dnia 29.10.2010 r. postanowił zasięgnąć opinii biegłych lekarzy psychiatrów w celu stwierdzenia stanu poczytalności w chwili czynu (k. 166). Podejrzanemu, na wniosek prokuratora z tej samej daty, Prezes Sądu Rejonowego w T., zarządzeniem z dnia 18 listopada 2010 r. wyznaczył obrońcę z urzędu w osobie adw. S. D..

Powołani w sprawie biegli, w swojej opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 5 października 2010 r. (k. 179) wskazali, iż oskarżony nie jest chory psychicznie ani upośledzony umysłowo.

Biegli nie zdiagnozowali u oskarżonego zaburzeń psychicznych wpływających na poczytalność oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu. Stwierdzili jedynie u niego osobowość niedojrzałą emocjonalnie.

W chwili popełnienia zarzucanego mu czynu M. N. nie miał zniesionej ani ograniczonej w stopniu znacznym zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Z uwagi na treść opinii sądowo-psychiatrycznej ustała zatem obligatoryjna obrona, w konsekwencji czego udział obrońcy wyznaczonego oskarżonemu M. N. pod Sądami obu instancji nie był obowiązkowy.

Z przytoczonych wyżej powodów stwierdzić należy, iż w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 79 § 3 k.p.k., a tym samym do zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

Stwierdzenie w sprawie braku bezwzględnej przyczyny odwoławczej, nie oznacza jednak, iż zarzut obrońcy nie jest zasadny do innych przepisów postępowania karnego gwarantujących oskarżonemu prawo do obrony na wszystkich etapach postępowania.

Prawo oskarżonego do obrony jest jedną z podstawowych zasad prawa karnego procesowego która zagwarantowana jest w art. 6 Kodeksu postępowania karnego, w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP i wiążących Polskę konwencjach międzynarodowych, w tym art. 6 ust. 3 lit.c Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. nr 61 poz. 284).

W niniejszej sprawie, z uwagi na treść opinii sądowo-psychiatrycznej, ustała wprawdzie *ex lege* obligatoryjna obrona z urzędu. Jednakże ani Prezes Sądu, ani też Sąd, nie cofnął w trybie art. 79 § 4 k.p.k. wyznaczenia obrońcy.

Skoro stosunek obrony z urzędu nie ustał i trwał nadal, obrońca oskarżonego M. N. zobowiązany był do podejmowania czynności procesowych do prawomocnego zakończenia postępowania (art. 84 § 2 k.p.k.).

Zgodnie z treścią art. 117 § 1 i 2 k.p.k. obrońcę oskarżonego jako osobę uprawnioną, Sąd powinien zawiadomić o czasie i miejscu przeprowadzanej czynności procesowej oraz nie przeprowadzać takiej czynności w określonych w tym przepisie okolicznościach.

Zaniechanie powiadomienia obrońcy o terminie rozprawy, przeprowadzenie rozprawy i wydanie wyroku pod nieobecność obrońcy przez Sądy I i II instancji na obu etapach procesu rażąco naruszało w tej sytuacji przepisy art. 117 § 1 i 2 k.p.k., co w konsekwencji doprowadziło do ograniczenia prawa oskarżonego do obrony przez uniemożliwienie jemu korzystania z pomocy obrońcy, co stanowiło rażące naruszenie art. 6 k.p.k. Uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia Sądu I i II instancji.

Jak już była mowa wyżej, skoro zarzucanym uchybieniem dotknięte było postępowanie Sądów obu instancji, należało uchylić zarówno wyrok sądu odwoławczego jak i wyrok Sądu Rejonowego i przekazać sprawę temu ostatniemu do ponownego rozpoznania.

Postępowanie to winno być przeprowadzone z respektowaniem prawa oskarżonego do obrony.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

aw